

Disposisjon Øst-Vest-seminaret, avd. for historie,
Universitetet i Oslo, 8. oktober 1990

STORMAKTSRIVALISERING I INDOKINA, 1930-1990

Hovedspørsmål:

I hvilken utstrekning kan avgjørende hendinger i Indokinas politiske historie 1930-1990 forklares eksternt, dvs. med faktorer knyttet til stormaktsrivalisering? (Marr-Smith).

Hva er Indokina? Geografi, befolkning, etniske grupper, stater.

Faste "geopolitiske" stormaktsperspektiver.

Detaljert periodisering: a) peke ut eksplananda
b) reflektere over
stormaktsrivalisering

- 1930-36: Fransk bastion, relatert primært til Kina og Storbritannia, dernest til Stillehavsmaktene USA og Japan
- 1937-40: Økende japansk press, fransk-japansk kompromiss
- 1941-44: Fransk-japansk kondominium
- 1945: KUPP - REVOLUSJON - FØRSTE DELING
- 1946-49: Fransk kolonikrig - "Den glemte krigen"
- 1950-53: Den ene av de to kaldkrigs-krigene i Asia
- 1954: Dien Bien Phu og Geneve: ANNEN DELING
- 1955-59: Konsolidering i tre stater - krise i Laos
sosialistiske reformer i Nord-Vietnam
- 1960-68: Opprør i Sør-Vietnam: amerikansk OPPTRAPPING
- 1969-73: Forhandling og vietnamisering under détente
- 1974-75: Amerikansk tilbaketrekning - SEIER FOR NORD-VIETNAM
- 1976-78: Sosialistiske reformer, Kambodsja-krise,
vietnamesisk INVASJON
- 1979-88: Kinesisk lærepenge, geriljakrig i Kambodsja,
Vietnam isolert, avhengig av sovjetisk hjelp
- 1989- : Vietnamesisk TILBAKETREKNING, avvikling av
sosialistiske reformer. Diplomatisk dilemma.

Første konstatering:	Ekstremt omskiftelige konstellasjoner
Annen konstatering:	Stormaktsrivalisering og skiftende fiendebilder viktig forklaringsfaktor
Tredje konstatering:	Rivaliseringen må forstås med utgangspunkt i objektet (Indokina) og regionen, ikke almenne kaldkrigs-modeller

FORKLARING AV DE VIKTIGSTE ENDRINGER

1) Forklare revolusjon og deling 1945:

Nasjonalismens fremvekst, kommunistpartiets styrke og dyktighet, fransk kolonialismes svakhet, krigsstrategier og spesifikke forhold ved 2.verdenskrigs avslutning

2) Forklare Dien Bien Phu og Geneve-avtalen 1954:

Dien Bien Phu: geriljakrig eller kinesisk hjelp?
Geneveavtalen: kinesisk og sovjetisk interesse av détente etter Stalins død

3) Forklare USAs opptrapping 1961-69:

Økonomisk interesse, idioti, det ene skritt tar det andre, verdensbilde og dominoteori, refleks av opprør, hensyn til troverdighet, refleks av USAs beslutningsstruktur, "fleksibelt svar"-doktrinen

4) Forklare Nord-Vietnams seier 1975:

Nasjonal legitimitet, politisk kontroll og folkelig offervilje, sovjetisk-kinesisk støtte, det sør-vietnamesiske regimets svakhet, USAs svikt etter Watergate

5) Forklare invasjonen 1978:

Kambodsjanske provokasjoner, ambisjoner om indokinesisk føderasjon, truselbilde, sovjetisk inspirasjon (jfr. Afghanistan), seierens arroganse, voldskultur

6) Forklare tilbaketrekningen 1989:

Målet nådd? økonomisk belastning, politisk isolasjon, sosialismens sammenbrudd, ny intellektuell generasjon, krav fra Gorbatsjov, nytt sikkerhetskonsept